

Elogi del nacionalisme

written by Miquel Casajuana | 24 de gener de 2020

Ja sigui pel bagatge polític com a diputat a les Corts de Madrid, o pel lideratge circumstancial que ha hagut d'assumir dins del partit arran de l'exili de Rovira i l'injust empresonament de Junqueras, Joan Tardà s'ha convertit en una de les veus més autoritzades dins d'ERC.

En els últims mesos la bel·ligerància de Tardà vers companys independentistes de JxCat s'ha intensificat de manera ostensible. Si ara fa un any el vam sentir dir que si calia s'hauria de sacrificar el President Puigdemont, el reguitzell d'articles i tuits que des d'aleshores ha anat compartint, sovint advocant per a un acostament de posicions amb els comuns i el PSOE, han encès els ànims de part de la comunitat independentista en més d'una ocasió.

En aquesta línia, fa unes setmanes que Tardà ha iniciat un nou capítol en la seva estratègia. En articles com "Ja no queden conills al barret de copa postconvergent" d'*El Periódico* o a les tertúlies en les quals participa, ha pres el relleu de Carod-Rovira quan el 2017 escrivia "Nacionalisme o República" al *Nació Digital*, i intenta teixir un relat polític concret definint repetidament l'espai d'Esquerra com a "republicà" i l'espai electoral del PDeCAT com a "nacionalista", i ho fa de forma maldestra i fins i tot perversa, contraposant els dos conceptes com si fossin antagònics, com si s'exclouessin mútuament.

Per dissort seva, aquesta mena de reduccionismes infantils ja no quallen en una societat tan polititzada com la catalana. Provar de colar l'adjectiu "nacionalista" com una qualificació pejorativa, com un menyspreu al teu rival polític, és una tàctica massa barroera per algú que ha estat, entre regidor i diputat, quaranta anys dedicat a la política.

El nacionalisme català és una realitat ben viva, com ho és el nacionalisme americà, l'espanyol o el neozelandès. Com ho és, de fet, a tots els països del món reconeguts internacionalment. O és que Catalunya, pel fet de ser una nació sense estat, no pot tenir un sentiment nacionalista? I doncs, què són sinó manifestacions nacionalistes els onze de Setembre quan omplim de senyeres i estelades les avingudes de les capitals del país?

Darrere aquest menyspreu per part de l'esquerra independentista al nacionalisme català hi ha l'evident subjugació al marc mental polític espanyol, nacionalisme del qual coneixem a bastament i que sempre ens ha comportat conseqüències nefastes. Negar el nacionalisme català és una petulància per fer-nos creure que erradicant tots els nacionalismes de Catalunya, l'espanyol inclòs, ens apropiem a la república, i això és rotundament fals.

The Bright Side of Nationalism (en català *El Costat Positiu del Nacionalisme*) és el títol de la conferència que va presentar l'any passat a la Central European University l'historiador i escriptor israelià Yuval Harari. El doctor Harari ha esdevingut en els darrers anys un referent de primer ordre en el marc del pensament occidental gràcies als llibres *Sàpiens* (Edicions 62, 2014) i *Homo Deus* (Edicions 62, 2016).

A la conferència, Harari explica com el nacionalisme és la ideologia que ha permès als humans passar de ser cavernícoles a formar les avançades civilitzacions actuals. El nacionalisme primigeni, explica, no és res més que un tribalisme proteccionista: vigilar la cova que aixopluga la tribu i dominar el terreny que alberga les bèsties que cacen. L'agricultura, el foc, l'escriptura, la navegació, la domesticació, la roda, la pólvora i molts altres avenços i descobriments han anat ampliant els dominis del nacionalisme primitiu, fent-lo sortint de la cova, creant comunitats, abastant més territori i afegint-hi cada cop més elements culturals com la gastronomia, la religió, la música, la

literatura o els esports.

Destaco dos extractes de la xerrada en què Harari diu: “Molta gent està preocupada amb l’auge del nacionalisme, però hauríem de ser molt curosos i separar el costat bo del dolent. Òbviament, l’ultranacionalisme, que es converteix en feixisme i condueix a la guerra i al genocidi és un dels pitjors fenòmens de la història de la humanitat, però el nacionalisme també té un costat positiu. La gent s’imagina que sense nacionalisme tots viuríem en una mena de paradís liberal, però és molt més probable que sense nacionalisme visquéssim en un caos tribal; perquè el gran projecte del nacionalisme és fer que un grapat de desconeguts tinguin cura els uns dels altres i siguin capaços de cooperar”.

I més endavant: “Un dels problemes que la gent té amb el nacionalisme és que el nacionalisme és una barrera per a la cooperació en l’àmbit internacional. El president dels EUA ha dit recentment que hi ha una contradicció entre el nacionalisme i el globalisme, i que la gent escull el nacionalisme i rebutja el globalisme. Però penso que és un error, és un plantejament molt simplista, perquè no hi ha cap contradicció entre nacionalisme i globalisme. El nacionalisme no tracta d’odiar els estrangers sinó d’estimar els teus compatriotes, i el segle XXI l’única manera de garantir la prosperitat i seguretat dels teus compatriotes és cooperant amb els estrangers, amb les altres nacions”.

Harari ens ve a dir que el nacionalisme no és dolent per definició, ans al contrari, però s’hi converteix quan els integrants d’una nació es creuen superiors a les nacions que els envolten. El nacionalisme, doncs, és l’orgull de formar part d’una comunitat amb costums compartits que habita en un territori determinat, i aquesta és la concepció de nacionalista que em faig meva.

El nacionalisme català és l’amor a la terra i a la gent que hi viu, és l’estima a tothom que en respecta la cultura i la

promou, i és l'obstinat compromís amb la construcció d'un país on predominin valors eminentment catalans com l'esperit crític, la justícia social o la voluntat de superació personal i col·lectiva. La nació catalana és una esponja que amb el pas dels segles ha absorbit les tendències i modes que s'hi han passejat, així com les persones que les hi han dut, i per això el nacionalisme català ha estat i segueix sent divers i plural, amb la llengua catalana com a pal de paller d'uns costums, alguns mil·lenaris d'altres més recents, que s'han de cuidar i protegir.

Per tot això cal reivindicar el nacionalisme català, patrimonialitzat per grupuscles ultres en alguns moments i damnejats per l'esquerra en altres, que patí les pitjors conseqüències d'un altre nacionalisme històricament supremacista. La centralitat d'un nacionalisme català transversal, inclusiu i desacomplexat serà el combustible pel nou embat per assolir la plena sobirania; i serà els fonaments d'una nació compromesa amb la igualtat, la llibertat i la fraternitat; precisament el lema de la revolució que instaurà la república a França, perquè al capdavant ser nacionalista mai no ha estat renyit amb ser republicà.